

'Hoogproductieve veestapel: voordeel of zorg?'

Robert Meijer en Hans Wilmink

Tijdens de vier, drukbezochte, themabijeenkomsten over hogemelkproductie zijn veel vragen gesteld voor de forumdiscussie. Vanwege tijdgebrek zijn niet alle vragen beantwoord. Hieronder een overzicht van een groot aantal vragen met antwoorden van twee inleiders te weten Robert Meijer (PR) en Hans Wilmink (NRS). In het volgende Praktijkonderzoek komen de vragen aan bod die gesteld zijn aan Dick de Lange (GD) en Ton van Scheppingen (PR).

Hoe zijn 12.000 kg koeien te voeren?

Robert Meijer

Wanneer je met productiegroepen werkt, hoe vang je de overgang voor koeien dan het beste op?

Bij de overgang van productiegroepen is het belangrijk dat de verschillen tussen de rantsoenen niet te groot zijn. Dit betekent het liefst dezelfde voedermiddelen alleen in een andere verhouding. Verschillen in energiedichtheid zijn goed op te vangen door tijdens de overschakeling aanvankelijk de krachtvoergif te verhogen.

Zijn voerresten van melkgevende koeien goed genoeg voor droogstaande koeien?

Voerresten van melkgevende koeien zijn in het algemeen te goed voor droogstaande koeien. De opname ervan kan dusdanig hoog zijn dat ze te veel energie opnemen. In dat geval is het verstandig om deze resten beperkt te voeren aan droogstaande koeien en aan te vullen met stro of graszaadhooi en dan de rest naar jongvee of nog beter alles naar jongvee.

Is het zinvol om aminozuren aan het rantsoen toe te voegen?

Voor de meeste rantsoenen zal het toevoegen van aminozuren niet erg zinvol zijn, echter wanneer de ruwvoerqualiteit te wensen over laat of wanneer er sprake is van een snijmaïsrijk rantsoen met eenzijdige eiwitaanvulling kunnen aminozuurtoevoegingen wel effect hebben.

Zou het niet zinvol zijn om het ureumgehalte in de tankmelk te bepalen?

Vanaf 1 juni wordt het ureumgehalte in tankmelk standaard bepaald bij iedere veehouder. Het ureumgehalte in de (tank)melk heeft een duidelijke relatie met de stikstofverliezen via de urine. Vooral een overmaat van (onbestendig) eiwit geeft een hoog ureumgehalte en leidt tot stikstofverliezen. Het ureumgehalte kan dus een waardevol hulpmiddel zijn om de stikstofverlie-

zen via voeding te beperken.

Waarom kregen de droogstaande koeien op het hoogproductiebedrijf zoveel (40%) snijmaïs in het rantsoen?

Naast 40% snijmaïs bestond het rantsoen van de droogstaande koeien uit 30% graskuil en 30% stro aangevuld met 100 g droogstandsmaterialen. Snijmaïs is gevoerd vanwege de gunstige mineralensamenstelling. Het bevat zowel weinig Kalium als Calcium hetgeen gewenst is tijdens de droogstand.

Is een hoge melkproductie per koe (12.000 kg) mogelijk op een gras(kuil)rantsoen?

Om op gras-basis een productieniveau van 12.000 kg/koe te bereiken zal niet gemakkelijk zijn. Bij onbeperkt weiden in de zomer zal de energie-opname ontoereikend zijn om zeer hoge producties te behalen. Daarnaast treden er bij onbeperkt weiden ook veel schommelingen op in melkproductie door een telkens veranderend aanbod en samenstelling van het gras en van veranderende weersomstandigheden. Dit betekent dat vooral in de weideperiode bijgevoerd moet worden om een hoge productie te bereiken. Dit is behalve met maïs ook heel goed mogelijk met eiwitarme bijproducten zoals perspulp of aardappelbijproducten. In de winterperiode verdient het bij toenemende productieniveau's aanbeveling om in een graskuilrantsoen een deel van het krachtvoer te verstrekken in de vorm van zetmeelrijke bijproducten zoals maïsglutenvoer of aardappelproducten.

Is summerfeeding een systeem voor de toekomst?

Het systeem van summerfeeding heeft als grote voordeel dat de rantsoensamenstelling en de omstandigheden vrij constant zijn in vergelijking met bijvoorbeeld onbeperkt weiden. Dit vertaalt zich in een veel constanter verloop van voeropname en melkproductie. Een ander voordeel is dat de mineralenbenutting op het grasland veel hoger is doordat de mest efficiënter

kan worden aangewend en doordat de onttrekking bij alleen maaien veel hoger is. Nadeel van het systeem zijn de vaak hogere kosten voor krachtvoer en voederwinning. Echter uit oogpunt van diergezondheid is een systeem met zeer beperkte weidegang wellicht aanbeveling verdienen

Wat is gunstiger voor MINAS: flatfeeding of normvoeding?

Uit oogpunt van een efficiënte mineralenbenutting is het gewenst dat het aanbod aan voedingsstoffen zo goed mogelijk is afgestemd op de behoefte van de koe. Dit pleit voor een individuele benadering (normvoeding) waarbij het mogelijk is een vrij rijk basisrantsoen te verstrekken met daarin een deel van het krachtvoer. Met een individuele bijsturing worden de punten op de i gezet.

Levert het voeren van bijproducten een bijdrage tot een hogere melkproductie/koe ?

Bijproducten zijn goede voedermiddelen maar geen wondermiddelen. Afhankelijk van bedrijfsomstandigheden en de prijsverhouding passen ze heel goed in een rantsoen. Wanneer echter mengvoer wordt vervangen door bijproducten zal er van een productiestijging in de meeste gevallen geen sprake zijn. Wanneer bij een ruwvoertekort extra bijproducten worden verstrekt neemt de krachtvoer/ruwvoerhouding en daarmee de energie-opname in het rantsoen toe waardoor de productie zal stijgen.

Is de hoogproductieve koe genetisch gezond?

Hans Wilmink (NRS)

Inet en levensduur, in het algemeen klopt het dat dat samen gaat, maar er zijn uitzonderingen. Moet er niet meer gelet worden op de stayers?

Voor een goede productie moeten de stayers ook goed beginnen. Neemt niet weg dat er lichte verschillen kunnen zijn tussen stieren. Een kenmerk als persistentie kan hierover extra informatie geven.

Levensduur is in Nederland korter dan in het Buitenland. Hoe kan dat gerijmd worden met het punt dat selectie op productie de levensduur niet doet afnemen?

Cijfers laten een ander beeld zien. Zowel Nederlandse stieren als buitenlandse stieren laten geen verschil zien in % dochters dat

begint met een derde lactatie. In Nieuw Zeeland gaan ook dochters van Nederlandse stieren erg lang mee. Levensduur wordt erg bepaald door de veehouder. Daarnaast is de Nederlandse veehouder redelijk gemakkelijk geweest in het afvoeren van oudere koeien door een ruime opfok. Vaarzen waren vaak zo goed dat gemakkelijk overgegaan werd tot het afvoeren van een ouder koe.

Inet levert koeien die de productie niet aankunnen. Moet er niet op andere eigenschappen gelet worden?

Dit klopt niet. Het is bewezen dat selectie op productie koeien geeft die zeer wel in staat zijn tot de hogere productie. Door selectie op productie zullen koeien groter/zwaarder worden; de voeropname gaat eveneens mee. Andere eigenschappen zoals uier en benen en persistentie kunnen ervoor zorgen dat je meer zekerheid hebt over het probleemloos produceren van de koe.

In de top-10 stieren voor levensduur, berekend door Vollema, staat maar 1 Inet stier. Tops, Sunny Boy en F16 gaven boerenkoeien. Weinig boeren zijn positief over de top-Inetstieren. Hoe kan dat?

Sunny Boy was een top Inet stier, Tops en F16 waren subtoppers. Het algemene beeld blijft dat onder de goede Inetstieren een groot deel een goede aanleg heeft voor levensduur.

Wanneer zal er gekeken worden naar voederconversie bij melkvee?

Selectie op productie heeft een efficiëntere koe opgeleverd die minder voer per kg melk nodig heeft. Daarnaast is de voeropname toegenomen. Exact meten van voederconversie is onder praktijkomstandigheden niet te doen. Dit moet gedaan worden op testbedrijven. Er is ruimte voor meer aandacht voor productie-efficiëntie i.p.v. productie alleen.

Er zijn nog grote verschillen in levensduur bij de hoge Inet stieren. Moet er niet gekeken worden naar persistentie of naar 'stayability'?

Binnen de groep van hoge Inetstieren zullen er verschillen zijn in levensduur. Dit is af te lezen uit de fokwaarden voor de functionele exterieureigenschappen, zoals uier, benen en mogelijk ook kruisligging. Dus het is goed om ook naar deze kenmerken te kijken. Verder kan persistentie van belang zijn. Een fokwaarde voor levens-

duur en mogelijk persistentie is nu in onderzoek.

Is fokwaarde voor Inhoud van belang?

Inhoud zou van belang kunnen zijn voor de voeropname. De relatie tussen inhoud en opname is week. Bij de vakgroep Vee fokkerij aan de Landbouwwuniversiteit is nu onderzoek gaande naar de relatie tussen voeropname, gewichtsverloop, melkproductieverloop en exterieur. Dit moeten we afwachten.

Jabot is een Inet topper, maar de dochters branden na 2 à 3 lactaties af. Hoe kan dat?

Dochters van Jabot doen het op de meeste bedrijven erg goed, gaan lang mee en zijn na 2-3 lactaties niet afgebrand. De meeste veehouders zijn dan ook tevreden. Op enkele bedrijven vallen de resultaten wat tegen. Wellicht dat dat komt door het milieu of het voerregime.

Hoog productieve bedrijven hebben een goed management en een goed milieu. Is dat niet negatief voor de fokwaardeschatting?

Nee, in de fokwaardeschatting wordt rekening gehouden met de productie-omstandigheden en met de spreiding tussen dieren binnen het bedrijf.

Bij de eerste bijeenkomst in Marum waren ruim 500 deelnemers aan de themadag.

Hoge Inet stieren hebben een slechtere vruchtbaarheid. Moet niet gelet worden op de vruchtbaarheid?

In het algemeen geldt dat binnen een bedrijf de hoogproductieve dieren een langere tussenkalf-tijd hebben. Deels komt dat doordat deze dieren later de tocht laten zien door mogelijk de negatieve energiebalans en de voeding in de droogstand en doordat de veehouder langer met het insemineren doorgaat bij de betere koeien. Verder blijkt dat over bedrijven heen bezien, de hoogproductieve bedrijven geen slechtere tussenkalf-tijd hebben dan de laagproductieve. Het in de hand hebben van de vruchtbaarheid is meer een managementfactor. Hoge Inet-stieren leiden tot betere producties en de kans is dat de tussenkalf-tijd wat langer wordt. Om die schade zoveel mogelijk te beperken is persistentie van belang en is fokken op de index voor afkalfgemak bij dochters van belang. Immers meest belangrijk in deze is het tegengaan van slechtere vruchtbaarheid door moeilijk afkalven.

Moeten we bespierung niet uit het oog verliezen i.v.m. de weerstand van de koe?

De relatie van bespierung met weerstand is nog niet aangetoond. Het zou wel kunnen dat de conditie van het dier een relatie heeft met weerstand. Dit kan je pakken via de conditiescore. Conditie van koeien is te sturen door een goede voeding.

De correlatie tussen uier en potentiële levensduur is 0,93. Nu worden geen koeien meer afgevoerd vanwege een slecht uier, dus geldt die correlatie nog?

De uierkenmerken in het exterieurrapport hebben een goede relatie met weerstand tegen mastitis. Met betere uiers heb je minder last van uierproblemen als mastitis.

Jerseykoeien hebben een langere levensduur. Moeten we daar naar toe?

Nee, redenen voor de langere levensduur bij Jerseys zijn de goede benen en het uier. Daar moeten we op gaan letten.

